

Remissyttrande

2016-10-19

Miljö- och energidepartementet

103 33 STOCKHOLM

Remiss; En klimat- och luftvårdstrategi för Sverige (SOU 2016:47)

Inledning

Sveriges Ingenjörer anser att en hållbar samhällsutveckling är möjlig. Men för att lyckas måste teknik och politik samspela samtidigt som människors attityder och vanor förändras och det ekonomiska systemet anpassas. Miljökrav ska inte ses som något vid sidan om, utan istället är förbättringar i miljön en del av samhällets moderniseringsprocess. En hållbar utveckling förutsätter dock att ett antal svåra utmaningar kan hanteras på global nivå.

Sveriges Ingenjörer driver sedan många år olika miljörelaterade frågor och delar genom Miljöfonden årligen ut mer än tre miljoner kronor till olika projekt inom miljöområdet. Några återkommande teman inom det miljöpolitiska arbetet har varit rent vatten, kemikalier och energi. Tre sektorer som har berörts är de som förbundet tog upp ibland annat yttrandet om *Ett miljöpolitiskt ramverk för Sverige* (SOU 2016:21). Här betonades framför allt att transporterna, jordbruket och basindustrin är de områden där det är särskilt viktigt att vidta åtgärder i Sverige. Föreliggande utredning, *En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige*, handlar även den om utmaningar för det globala miljöarbetet. Sveriges Ingenjörer väljer därför även här att fokusera på områden där Sveriges ingenjörer redan gör stora framsteg men som genom samhällsliga strategier kan utveckla Sveriges förmågor på området ännu mer, eller med Miljömålsberedningens egna ord: *Sverige ska vara ett ledande land i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets ambitiösa målsättningar och ta ansvar för landets historiska utsläpp.*

För att kunna uppnå visionen om ett hållbart samhälle behöver de attityder och beteenden som vi har idag förändras radikalt. En samhällsutveckling mot ökad hållbarhet förutsätter grundläggande förändringar i konsumtionsmönster i riktning mot ett mindre resurskrävande sätt att leva. Ny teknik kan leda till ändrat beteende, liksom människors vilja att ändra beteende stimulerar efterfrågan på ny teknik. Det behövs en bättre förståelse för hur tekniken kan anpassas och

förbättras för att tjäna mer uthålliga syften. Många av samhällets förändringar för bättre levnadsstandard har även skapat de miljöproblem mänskligheten brottas med idag. Ökat välstånd i utvecklingsländer är välkommet och understryker behovet av teknik och levnadsmönster som är hållbara.

Ett hållbart samhälle kräver nya lösningar vad gäller materialval, återanvändning, återvinning, transporter, energikällor, effektivisering med mera. I arbetet med att söka efter lösningar är det viktigt att inte bygga fast sig i teknologier som inte är långsiktigt hållbara. Vi måste gemensamt, oavsett var vi är verksamma, i så stor utsträckning som möjligt göra rätt från början, samtidigt som systemen måste vara så flexibla att de är möjliga att förändra utan orimligt stora insatser. Det ekonomiska systemet måste förändras så att hänsyn tas till hur naturresurser utnyttjas ur ett hållbarhetsperspektiv. Tillväxten har hittills skapat ett tryck på billiga utvinnbara resurser eftersom vi förbrukar de tillgångar som finns att utvinna. Detta har också medfört stora mängder avfall och ökar behovet av en säker restprodukthantering. Även här är Sverige ett föregångsland genom att tidigt införa framåtsyftande miljölagstiftning. För företag kan skärpta miljökrav innebära ökade kostnader, men också skapa affärsnytta genom förbättrad konkurrenskraft. Ökade krav blir en drivkraft för utveckling men spelreglerna måste vara långsiktiga och konkurrensneutrala.

Miljömålsberedningens arbete är såväl omfattande som djupgående med förslag på både detalj och systemnivå. Sveriges Ingenjörer har i sitt miljöpolitiska arbete tidigare identifierat ett antal områden som förbundet ser som särskilt intressanta och dessutom områden som förbundet bedömer att Sverige har god förmåga att med stor framgång kunna verka inom. Flera av dessa områden återfinns också i miljömålsberedningen.

Gemensamma områden är till exempel den globala uppvärmningen, spridningen av kemikalier, materialanvändningen, utarmningen av den biologiska mångfalden och den ökade efterfrågan på energi. Detta är också områden där Sveriges ingenjörer har särskilt goda förutsättningar att bidra med sitt kunnande. Det kan vara fordonsindustri, industriella processer, samhällsplanering och byggnader, transporter och mobilitet, informations- och kommunikationsteknologi, energiproduktion och eldistribution.

Demonstration av ny teknik i större skala är en viktig del av utvecklingsprocessen och det är rimligt att staten tar en del av den ekonomiska risken. Att via politiken stödja teknik innebär alltid risker, men risker måste accepteras inom ramen för en bredare industriell utvecklingspolitik. I förbundets Miljöpolitiska program lyfter förbundet fram att Sveriges Ingenjörer anser att myndigheter bör åläggas att använda en del av sin upphandlingsvolym till innovationsupphandling. Vidare skriver förbundet att staten har en roll i utvecklingen av ny teknik, i form av att vara en krävande och långsiktigt uthållig kund. En pådrivande offentlig sektor kan stimulera framväxten av nya hållbara lösningar samtidigt som det är viktigt att det offentliga agerar som föregångare. Valet av områden måste vara tydligt och utgå ifrån de styrkor som finns. Stycket avslutas med orden att satsningarna måste ”kännetecknas av djärvhet, finansiell långsiktighet och rimligt goda ekonomiska förutsättningar”.

Rent vatten

Sveriges Ingenjörer saknar i betänkandet en fördjupning i frågor kring bristen på rent vatten. Det är frågor kring vår framtida vattenförsörjning och därför en i högsta grad avgörande fråga för mänskligheten. Det är då något förvånande att vattenförsörjningen bara kort berörs och då i utifrån vad FN:s Human Development Report skriver: Att 660 miljoner människor saknar tillgång till säkert dricksvatten och att 2,4 miljarder människor inte har tillgång till toalett.

Vatten är en förutsättning för allt liv, men samtidigt sprider förorenat vatten infektionssjukdomar. Klimatförändringen kommer att ytterligare förstärka problemet med brist på vatten. Ett annat problem som gäller både utvecklade länder och utvecklingsländer är bristfällig rening av avloppsvatten. Sverige har ett stort kunnande inom vattenteknik, vilket kan bidra till att hantera problem på andra håll i världen. Om vi tar tillvara den kunskapen och kombinerar den med nya lösningar som leder mot hållbarhet kan området såväl attrahera unga ingenjörer som bidra till export och förbättringar på andra håll i världen.

Sveriges Ingenjörer menar att vattenförsörjningen som sådan förtjänar att lyftas fram tydligare även i mer övergripande sammanhang såsom Miljö- målsberedningen.

Sveriges Ingenjörer har genom Miljöfonden varit med och finansierat olika projekt inom vattenrening, till exempel olika former av biologisk rening. Sveriges Ingenjörer ställer sig därför positivt också till utredningens diskussion att utveckla industrikemikalier genom växtförädling men även att vi måste ta vara på potentialen i vattenbruk med musslor, alger och olika mikrobiella system.

Sveriges Ingenjörer anser att Sverige bättre måste ta vara på kunnandet inom vattenteknik och skapa förutsättningar för att kunna exportera denna kunskap.

Energi och eldistribution

Miljöberedningen skriver att ”tillgången till elektrisk energi har en central roll i Sveriges energiförsörjning och förväntas få en allt större betydelse i framtiden, i takt med att fler verksamheter använder el”. Sveriges Ingenjörer har tidigare skrivit att vikten av tillgång till säker energiförsörjning är av mycket stor betydelse för svenskt näringsliv i allmänhet men för den elintensiva industrin i synnerhet. Gruv-, stål-, skogs- och kemiindustrin är av mycket stor betydelse för vår samhällsekonomi och står för en betydande del av förädlingsvärdet. Energi och eldistribution är högteknologiska områden med stor utvecklingspotential. En av vägarna framåt är utveckling av det som kallas ”smarta elnät”, något som Sveriges Ingenjörers Miljöpolitiska program beskriver som särskilt viktigt.

Sveriges Ingenjörer har tidigare påtalat att kraven på att elnätens infrastruktur kommer att förändras och ökas med större inslag av småskalig produktion, högre andel intermittent kraft och mer aktiva kunder. Andra utmaningar är att få till investeringar i produktionsanläggningar, samt bygga ut och anpassa elnäten efter nya produktions sätt. Tidigare har ett fåtal produktionsanläggningar

försörjt hundratals miljoner installationer. Smarta nät förmår hantera såväl ett ökat antal producenter som alltmer skiftande användningsområden. Allt detta kopplas samman i ett och samma nät där både el och information växlas. Svenska ingenjörer har särskilt goda möjligheter att lämna bidrag kring det som rör distribution av el och effektivisering av energianvändningen.

Sveriges Ingenjörer anser att staten har ett ansvar för såväl robusthet som för utveckling av elnäten både i Sverige och i anslutning till andra länder.

Oavsett vilken typ av energikällor som kommer att användas i vår framtida energiförsörjning kommer ett väl fungerande elnät att vara av största betydelse för energiöverföring. Ett modernt elnät måste allt effektivare kunna hantera såväl ett ökande antal producenter som konsumenter. Dessa krav blir tydliga ”randvillkor” för ingenjörers utvecklingsarbete. I Sverige finns en gedigen industriell och forskningsmässig tradition inom eldistribution som efterfrågas på många håll i världen. Teknisk utveckling inom förnybar energi medför också ökade möjligheter för byggnader att bli ”plusenergihus”, exempelvis genom ökad verkningsgrad för solceller eller tunnfilmssolceller som möjliggör användning av fler ytor för elproduktion. Fler småskaliga el- och värmeproducenter kan producera värme och el för att delvis täcka egna behov i energieffektiva byggnader, samt sälja eventuellt överskott till elnätet. Med förbättrade möjligheter till energilagring, exempelvis genom batterier i elfordon samt smarta elnät, kan förutsättningarna för ”plusenergihus” förbättras ytterligare.

Sveriges Ingenjörer anser att den industriella utvecklingspolitiken måste syfta till att stärka näringslivets internationella konkurrenskraft och samtidigt skapa möjligheter att kostnadseffektivt möta Sveriges högt ställda miljö- och klimatpolitiska ambitioner.

Sveriges Ingenjörer anser att energieffektivisering kan hantera en stor del av den förväntat ökande efterfrågan på elenergi. Samtidigt kan el som energibärare minska det totala behovet av energi.

Sveriges Ingenjörer vill se förstärkning av elnäten i Sverige och mellan oss och Nordeuropa.

Sveriges Ingenjörer anser att infrastrukturen för överföringen av el måste förbättras och arbetet med effektivisering måste fortsätta och spridas till fler länder.

Sveriges Ingenjörer anser att tekniker för att lagra energi, speciellt el, måste utvecklas vidare.

Sveriges Ingenjörer anser att Sverige ska ha som mål att bli ett ledande land för utveckling av el- och energilösningar.

Mobilitet och transporter

Att förflytta människor, varor och information är grundläggande i ett väl fungerande samhälle, men rörligheten har också negativa miljöeffekter. För att

minska dessa behövs ett ändrat personligt beteende, utvecklad teknik, alternativa motortekniker, bättre planering och logistik (inte minst för godstransporter), samt informations- och kommunikationsteknologi.

Sveriges Ingenjörer anser att det är viktigt att vi inte för tidigt satsar på ett enskilt utvecklingsspår, utan att en mångfald tekniker som fungerar parallellt utvecklas. Det är också viktigt att fortsätta utvecklingen av konventionella tekniker.

Det ger resultat på kort sikt och skapar möjligheter till tekniska språng. Utvecklingen visar på ett tydligt sätt att ingenjörers arbete med successiv produktförfining åstadkommer stora förbättringar även på relativt mogen teknik. Elfordon har god potential att bidra till minskad klimatpåverkan då de har hög effektivitet när det gäller att omvandla energin i rörelse.

Sveriges Ingenjörer anser att Sverige har goda förutsättningar att spela en viktig roll vid utveckling och användning av el- och hybridfordon.

Sverige har kunskap om fordon och batterier, produktion och distribution av el och biodrivmedel. För att dessa förutsättningar ska tas tillvara krävs gemensam kraftsamling mellan såväl privata aktörer som med samhällets institutioner.

För att skapa hållbara och över tid fungerande transportsystem måste olika tekniker integreras. Mer bantransport kräver ett bättre samarbete mellan transportslag så att godset förflyttas direkt från start- till slutdestination. Trafiksystem som erbjuder snabba och smidiga transporter måste utvecklas. Vi bör generellt sträva efter effektiva trafiklösningar där både kollektivt och individuellt resande har en plats. Det finns utrymme att tänka nytt kring kollektivtrafik som ger potential för energieffektivt resande, särskilt på platser med ett stort befolkningsunderlag.

Mobilitet, fysisk eller digital, är ytterligare ett område där Sverige har goda förutsättningar att visa exempel på en utveckling som även andra länder, helt eller delvis, har möjlighet att ta efter. Parisavtalets temperaturmål ställer krav på att det sker en omställning till (minst) nollutsläpp av koldioxid i alla samhällssektorer, inklusive transportsektorn.

Transportsektorn hör till de sektorer som traditionellt betraktas som särskilt svåra att ställa om och därför är behovet av goda exempel stort. Åtgärder för att minska utsläppen från transportsektorn genom att verka för ett samhälle med ett mer effektivt och klimatsmart transportarbete är en viktig del i det långsiktiga omställningsarbetet. En effektiv och hållbar infrastruktur för person- och varutransport är ytterst betydelsefull för Sverige. Genom att kombinera kunnandet inom den sektorn med kunskap om informations- och kommunikationsteknik kan helt nya lösningar skapas som bygger på mer effektiv mobilitet eller att fysisk förflyttning kan minskas.

Sveriges Ingenjörer anser att Sverige måste ta tillvara på de möjligheter som digitaliseringen för med sig och vidta åtgärder för att säkerställa att standarder och en kritisk mängd data är öppet och fritt att använda.

Sveriges Ingenjörer anser att hinder för att utveckla tjänster och lösningar måste tas bort för att tjänster och lösningar som optimerar person och godstransporter ska kunna utvecklas.

Som vi skrev i inledningen så har Sverige unika kompetenser inom fordonsutveckling, informations- och kommunikationsteknik, biobränslen och el-distribution. Förbundets uppfattning är att dessa samlade kompetenser gör oss rustade för att vara ett ledande land i utveckling av en fordonsflotta med låga koldioxidutsläpp. Sveriges Ingenjörer skriver också i sitt miljöpolitiska program att våra gemensamma och ökande transportbehov ställer krav på nya lösningar. Svenska ingenjörer är i allra högsta grad involverade i detta arbete genom utveckling av transportmedel, byggande av infrastruktur och systemlösningar, samtidigt som IT integreras från start. Svensk transportmedels- och IT-industri har en mycket stark ställning. Detta är en god grund för att göra koncentrerade insatser som leder till hållbar mobilitet, men idag är initiativen för spretiga och kortsiktiga.

Sveriges Ingenjörer menar att ett långsiktigt mål om hållbar mobilitet tillsammans med mobilisering och koncentration av befintliga resurser kommer att kunna leda en utveckling av nya produkter och system som är möjliga för en världsmarknad.

Miljöberedningens ambition är att Sverige ska vara ett föregångsland inom transportsektorn bland annat genom att teknikutveckling stimuleras. Det kräver emellertid också att staten är en aktiv part och genom till exempel innovationsupphandling skapar resursutrymme. Erfarenheterna visar också att stat och kommun ofta har spelat en avgörande roll i närings och innovationspolitiken och särskilt vid omfattande tekniksiften. Landets ingenjörer har både kunskap och förmåga att bidra till denna utveckling.

Sveriges Ingenjörer delar därför beredningens uppfattning att inriktningen i näringspolitiken därför bör vara att skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt och förnyelse.

Stål- och tillverkningsindustri

Ytterligare ett exempel på område där svensk ingenjörskonst gör nytta och har en global betydelse är stålsindustrin. Stålproduktion är energikrävande och orsakar utsläpp. Men genom en effektiv resurshantering går det att producera stål på ett mycket miljöeffektivt då faktorinsatsen energi i Sverige i princip är koldioxidfri. Men, icke för ty, industrin är resurskrävande och är beroende av säker och stabil energiförsörjning.

Svensk industri har en hög andel processrelaterade utsläpp. Möjligheterna att minska dessa utsläpp är mer komplexa än att minska utsläppen från förbränning inom industrin. För att lyckas krävs utveckling, demonstration och kom-

mersialisering av nya tekniker. Vid produktutveckling måste faktorer som energieffektivitet, miljöanpassning och hur produkten kan återvinnas eller återanvändas ges mer uppmärksamhet. Perspektivet måste tydligare se till produktens hela livscykel så att den totala miljöbelastningen minimeras och hanteringen förenklas när produkten tjänat ut.

Utredningen skriver att det för järn- och stålindustrins omställning är viktigt att satsningar på forskning- och utveckling och demonstration av ny processteknik prioriteras. Utsläppen av växthusgaser kan minskas kraftigt om reduktion med koks i masugnar ersätts med reduktion med vätgas i direktreduktionsanläggningar. Lösningarna idag tenderar att främst fokusera på en teknisk lösning som bygger på vätgas framställt från el. Även detta är alltså något som måste beaktas i utvecklingen av ovan nämnda elnät. Det sker redan idag försök inom några av de större malmproducenterna och de förädlade industrierna. Det finns alltså goda förutsättningar för att detta arbete ska kunna utvecklas positivt.

Utredningen lyfter också fram att strategierna på området bör omfatta även förutsättningarna för Carbon Capture and Storage (CCS). För Sverige kan det på lite sikt innebära ytterligare stöd för delar av basindustrins omställning till lågutsläppsproduktion. Det kan också på längre sikt innebära möjligheter att åstadkomma negativa utsläpp genom CCS av biogena utsläpp. Sveriges Ingenjörer ställer sig bakom förslaget att detta arbete bör inledas med en med en förstudie och följas av beslut om satsningar på större pilotanläggningar i syfte att få fram beslutsunderlag för de vägval som behöver göras inom snar framtid.

Sveriges Ingenjörer menar här att staten har ett ansvar att aktivt bidra till finansieringen av detta projekt och se till att en ansvarig myndighet ges resurser för arbetet med att driva och koordinera forsknings- och innovationsinsatserna för en nollutsläppsstrategi i basmaterialindustrin. Genom insatser för minskad kolanvändning kommer Sverige att även fortsättningsvis vara ledande inom till exempel stålproduktion.

Sveriges Ingenjörer anser att det bör utvecklas en strategi för nollutsläpp inom basmaterialindustrin.

Sveriges Ingenjörer anser att en samverkan mellan stat och näringsliv är nödvändig i de inledande skederna av teknikutvecklingen.

Sveriges Ingenjörer anser att resurser måste avdelas för forskning inom koldioxidavskiljning, koldioxidlagring och kolinlagring.

Sveriges Ingenjörer anser att forskningen kring processteknik inom stålindustrin måste utökas.

Sveriges Ingenjörer anser att staten aktivt ska bidra till finansieringen av forskning kring CCS för basindustrins omställning till lågutsläppsproduktion.

Skogs- och jordbruk

Ytterligare ett exempel på områden där svensk ingenjörskonst gör nytta och har global betydelse är skogsindustrin. Förädling av skogsråvara är energikrävande och orsakar utsläpp. Men även inom skogsindustrin finns en hög grad av miljöeffektiv produktionsförädling då det liksom inom stålindustrin är elenergi som förutom skogsråvaran är en betydande insatsfaktor. Vidare har Sverige fördelen av att en stor del av landets area består av skogsmark och att det därför är förhållandevis lätt att transportera träråvara till förädlingsindustrin. En utmaning här är dock de transporter som måste ske (vilket hanteras längre fram i detta yttrande.) Men trots nödvändiga transporter är produktion i Sverige ur ett globalt perspektiv mycket miljöeffektivt.

Skogen är, som utredningen skriver, den volymmässigt största källan till bioråvara i Sverige. Ett hållbart skogsbruk kan bidra till att stärka varumärket för svenska biobaserade produkter. Emellertid är inte biomassa något som globalt alltid ses som miljömässigt önskvärt. Detta har sin grund i att det de facto handlar om förbränning. Emellertid utgör den svenska skogen en så stor del av vår yta att skogen självt har god förmåga att ur livscykelperspektiv absorbera och binda den koldioxid som förbränning av skogsråvara orsakar. I många andra länder saknas denna naturresurs. Åtgärder som minskar skogsindustrins konkurrenskraft måste, oavsett om det är insatsfaktorer eller logistik, alltså alltid ses ur ett globalt perspektiv.

Sveriges Ingenjörer att Sverige måste utveckla en strategisk plan för att minska avgången av växthusgaser från jord- och skogsbrukets organogena marker och delar miljöberedningens uppfattning att strategier för ökad kolinlagring i åker och betesmark måste tas fram.

Skogprodukter kommer att behövas i en ökad utsträckning, både som material och bränsle. Men som utredningen skriver är det viktigt att utvecklingen mot en mer biobaserad ekonomi får samtidigt inte föranleda åtgärder i skogsbruket som äventyrar att andra miljö kvalitetsmål nås. Utvecklingen mot en mer biobaserad ekonomi måste ske på ett sätt som inte äventyrar övriga miljö kvalitetsmål.

Sveriges Ingenjörer anser att biobaserade produkter bör så långt som möjligt användas där de gör störst klimatnytta.

Även detta innebär att skogsråvaror måste beaktas ur ett globalt perspektiv. Sveriges Ingenjörer anser, givet det globala perspektivet ovan, i likhet med miljömålsberedningen att Sverige har mycket goda förutsättningar för att förena ett aktivt skogsbruk med höga miljökrav samtidigt som en betydande kolsänka kan upprätthållas.

Sveriges Ingenjörer ställer sig därför bakom inriktningen av dagens skogsvårdslagstiftning som syftar till ”uthållig produktion som ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls.”

Sveriges Ingenjörer delar uppfattningen att biobaserade bränslen och material som ersätter fossila bränslen och material som i sin tur producerats med fossila råvaror har ett mycket stort värde för samhället i en klimatomställning. Sverige är här ett föregångsland och Sveriges Ingenjörer anser att detta ska vara fortsatt vägledande för Sveriges miljöpolitik.

Jordbruk orsakar kväveläckage som är av signifikant betydelse för utsläppen av till exempel lustgas, ammoniak och metan. Ökad effektivitet i kväveanvändningen är alltså viktigt och har dessutom stora synergier med andra miljökvalitetsmål. Sverige har idag med internationella mått mätt god kväveeffektivitet vad gäller såväl användning av mineralgödsel som hantering av stallgödsel. Det är därför viktigt är att bedöma jordbrukssektorn i ett helhetsperspektiv. Ur ett globalt perspektiv kan det alltså vara resurs- och miljöeffektivare att framställa jordbruksprodukter i Sverige än i andra länder.

Utredningen skriver också att en ökad konsumtion och produktion av svenskproducerat kött på bekostnad av det importerade ger förutsättningar för en produktion med globalt sett lägre utsläpp och som därför underlättar uppnåendet av andra miljömål. Det finns alltså goda skäl att stå bakom förslagen att arbeta för att marknads- och direktstöden i EU:s jordbrukspolitik bör avvecklas som utvecklades i utredningen *Med miljömålen i fokus* (SOU 2014:50). Detta bör ske samtidigt som miljö- och landsbygdinsatserna stärks i syfte att förbättra möjligheterna för effektivare miljöåtgärder inom jordbruket.

Utsläppen från den globala livsmedelskonsumtionen behöver minska. Det kan göras på flera olika sätt varav förändrade kostvanor är ett sätt. Emellertid är svinn men framför allt produktionsmetoder betydligt större källor till utsläpp än den enskilda konsumentens påverkan. Genom effektivare produktionsmetoder med till exempel ökad kolinlagring i betesmark och ökad vallodling kan miljöbelastningen minska. Sverige är redan här långt framme även om framför allt kolinlagringsmetoder behöver utvecklas mer.

På systemnivå är det därför viktigt att staten med myndigheter ser till den globala nyttan av jordbruksproduktion i Sverige och inom ramen för till exempel EU fortsätter att vara en pådrivande kraft för omställningen till mer ekologiskt hållbart jordbruk. För Sveriges del innebär det att vi kan fortsätta använda våra naturresurser på ett effektivt sätt utan att få kraftiga konkurrensnackdelar i till exempel regelverk som missgynnar miljöeffektivitet.

Sveriges Ingenjörer har tidigare lyft fram betydelsen av rent vatten och kemikaliespridning. Jordbruket är en av många olika aktörer som direkt påverkar dessa områden. Genom effektiv användning av befintliga resurser, energieffektivt tillvaratagande av såväl mark, insatsprodukter såsom betat utsäde och gödning, maskiner, minskad urlakning och läckage till vattentäcker kan jordbrukets påverkan minskas kraftigt på global nivå.

Sveriges Ingenjörer anser därför att åtgärder som underlättar för svensk miljömässigt kvalitativ jordbruksnäring i relation till omvärlden bör vara

viktigare än att införa åtgärder som begränsar svenskt jordbruks möjligheter att vara konkurrenskraftigt.

Till exempel innebär en utfasning av skattenedsättningar på diesel för arbetsfordon en betydelsefull signal för kostnadseffektivitet. Den samhällseliga nyttan av en utfasning är också stor. Miljöberedningen skriver också på sidan 274 att utfasning av fossila drivmedel är en viktig åtgärd även ur luftsynpunkt, men att man vid en utfasning måste beakta risken ”för koldioxidläckage samt konkurrenskraft”. Om en utfasning i Sverige leder till en övervältring av utsläppen till andra länder som redan idag är miljömässigt sämre rustade än Sverige är den globala nyttan mer tveksam. Svensk lantbruksproduktion har sänkt sina utsläpp och är framgångsrikt i sin strävan att producera allt mer klimatsmart. Men om svensk produktion prisas ut och svenska konsumenters konsumtion leder till ökade utsläpp i andra länder finns det inte längre någon miljövinst.

Sveriges Ingenjörer ställer sig positivt till minskade snedvridningar genom utfasning av selektiva subventioner som till exempel diesel, men en utfasning måste ske på ett sådant sätt att den gynnar en miljömässig omställning även utanför Sveriges gränser.

Sveriges Ingenjörer anser att Miljömålsberedningen i stort svarar mot många av de utmaningar som Sveriges klimatpolitik står inför. Däremot saknar Sveriges Ingenjörer en tydligare diskussion kring de delar där vi genom vårt kunnande kan bidra till en större global miljönytta. Genom att bättre ta vara på Sveriges tekniska innovationsklimat och våra ingenjörers höga kunskapsnivå kan Sverige genom att exportera teknik och kunskap bidra till en större global miljönytta än vad ensidiga restriktioner i Sverige för med sig.

Sveriges Ingenjörer

Lisa Bondesson
Enhetschef Utredning, utveckling och opinion

Patrik Björnström
Utredare